

02. ročník matematické olympiády

1. Prejav ministra školstva a osvetu s. E. Sýkoru na besede s účastníkmi III. kola Matematickej olympiády, ktorá sa konala 8. mája 1953

In: Rudolf Zelinka (editor): 02. ročník matematické olympiády. Zpráva o řešení úloh ze soutěže konané ve školním roce 1952-1953 (Slovak). Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1954. pp. 3–6.

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences
Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/404423>
provides access to digitized documents strictly for personal use.
Each copy of any part of this document must contain these
Terms of use.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

1. Prejav ministra školstva a osvetý

s. E. SÝKORU

na besede s účastníkmi III. kola matematickej olympiády, ktorá sa konala 8. mája 1953.

Vážení priatelia, súdružky a súdruhovia!

Dnešná beseda, na ktorej sú prítomní účastníci III. kola matematickej olympiády, má mimoriadny význam.

Pred niekoľkými dňami schválilo Národné zhromaždenie zákon o novej školskej sústave. Pritom bolo zdôraznené, že smyslom nového zákona je postaviť školu do naprostého súladu s potrebami socialistickej výstavby. Naša doterajšia škola má predovšetkým jednu slabinu. Nevychováva dobre pre súčasnú úroveň prudko sa rozvíjajúcej techniky, ktorá je každým dňom složitejšia. Naša vyspelá technika vyžaduje, aby mladí ľudia už pri vstupe do zamestnania z povinnej strednej školy boli dobre a všestranne pripravení, aby ovládali základy vied, aby poznali základné procesy výroby a osvojili si určité pracovné návyky.

Okrem toho prudký rozvoj našej techniky vyžaduje si veľké množstvo stredne a vysoko kvalifikovaných technických kádrov. Jednou z príčin, prečo žiaci neprichádzajú do povolania dobre pripravení a prečo máme nedostatočný počet technických kádrov, resp. prečo im nemôžeme dať na odborných a vysokých školách dôkladnejšie a hlbšie znalosti, je slabá úroveň vyučovania matematiky na našich všeobecne vzdelávacích školách. Ešte stále sme svedkami takého javu, že napr. na gymnáziách v jednotlivých triedach len niekoľko žiakov ovláda matematiku. Znalosti z matematiky sú však slabé aj u žiakov, ktorí

odchádzajú z osemročnej školy a tento nedostatok sa nepriaznivo odráža na každom pracovisku.

Je bezpodmienečne potrebné energicky skoncovať s takýmto stavom. Význam matematiky v súčasnom našom hospodárskom živote je mimoriadne veľký. Dalo by sa povedať, že matematika nadobudla štátneho významu. Niet jediného výrobného odvetvia, ktoré dnes vo zvýšenej miere by nepoužívalo služby matematiky. Bez matematiky nie je možné zabezpečiť úspešné štúdium tak prírodných ako i spoločenských vied. Ohromný je význam matematiky pre rozvoj dialektického myslenia žiaka, pre jeho myslenie a vyjadrovanie vôbec.

Preto v nových učebných plánoch bude o veľa viac hodín matematiky vo všetkých triedach, ako bolo doteraz. Skoro v každej triede denne sa žiaci budú učiť matematiku. No väčší počet hodín matematiky ešte nám nemôže sám o sebe zaistiť úspech. Na to je treba sústredené úsilie riaditeľa školy, všetkých učiteľov, Svazu mládeže i školskej správy.

To najdôležitejšie však je: vyvolať iniciatívu, záujem samých žiakov. Úroveň vyučovania matematiky na našich školách pozdvihneme len vtedy, keď sami žiaci hlboko pochopia, aký veľký význam má matematika v celom našom kultúrnom a technickom rozvoji štátu. Aký je to nepostrádateľný nástroj pre napredovanie tak rečeno vo všetkých oblastiach nášho života.

A preto vysoko treba vyzdvihnúť iniciatívu organizátorov matematickej olympiády a želať im ďalších úspechov pri jej organizovaní a rozširovaní. A preto tiež zo srdca treba blahoželať žiakom našich škôl, ktorých smysel pre presnosť, dobrý pomer k práci, podnetnosť a vynaliezavosť, húževnatosť a nepoddajnosť pri prekonávaní ťažkostí, priviedly až do III. kola matematickej olympiády.

Súdružky a súdruhovia, vy ste opravdivými priekopníkmi nového pomeru nášho žiaka k matematike a k vede vôbec. S úspechom dobývate jednu najpevnejšiu baštu vedy, jednu z hlavných pevností, ktorá má kľúčové postavenie pre dobytie ostatných pevností. Je len treba, aby ste súčasne s matematikou si osvojili tiež marxizmus-leninizmus, vedu všetkých vied, ktorá vás naučí neustupovať a vyzbrojí vás neporaziteľnými zbraňami. Želám vám v tomto smere veľa vlastneckého zápalu.

No súčasne je treba, aby ste sa so svojou matematikou neuzavierali, ale aby ste sa stali prvými propagátormi matematiky na vašej škole. Nech je otázkou vašej osobnej cti, aby vo vašej triede, na vašej škole nebolo jediného žiaka, ktorý by neovládal základy matematiky. Patríte k najtalentovanejším žiakom, máte všetky predpoklady k tomu, aby sa z vás stali vynikajúci vedci, technici.

A tu je potrebné, aby okrem zápalu o vec, okrem nadšenia, dobre ste si uvedomovali svoje veľké povinnosti voči svojej socialistickej vlasti a aby ste sa pripravovali stať sa predstaviteľmi — ako hovorí Stalin — onej „vedy, ktorá sa neuzatvára pred ľudom, ktorá sa ne-straní ľudu, ale je ochotná ľudu slúžiť, ochotná dať ľudu k dispozícii všetky svoje vymoženosti, ktorá slúži ľudu nie z donútenia, ale dobrovoľne, rada“.

Opakujem, súdružky a súdruhovia, máte všetky predpoklady k tomu, aby z vás vyrástli vedci, technici nového socialistického typu. A takí z vás vyrastú, ak už dnes svoju prípravu na vedeckú prácu budete zameriavať na tie úlohy, ktoré pracujúci ľud predovšetkým potrebuje riešiť, ak budete starostlivo sledovať a snažiť sa uskutočňovať smernice vodkyne robotníckej triedy a celého pracujúceho ľudu — Komunistickej strany Československa.

Vždy si kladte otázku, či vaša príprava na vedeckú prácu je naozaj strannícka, to znamená, či naozaj je zameraná na budovanie socializmu, či naozaj do všetkých dôsledkov ňou budete ľudu slúžiť.

Vaším šťastím je, že máte dobrých učiteľov. A tu dovoľte tiež im blahoželat a vysoko vyzdvihnúť ich prácu. Nemožno ani dosť oceniť, čo vykonali. No domnievam sa, že predovšetkým treba zdôrazniť príklad, ktorý dávajú nielen učiteľom matematiky v celej našej republike, ale aj všetkým ostatným učiteľom.

Prečo majú úspech? Predovšetkým preto, že poznávajú hlboko predmet a pretože premysleli všetky jeho stránky, učebný proces, že vedeli vynájsť a použiť pôsobivé metódy vyučovania. No, ani by to nebolo stačilo, keby neboli vedeli vo vás vzbudiť iniciatívu, hlboké uvažovanie a tvorivý vzťah k práci. Lebo vynikajúce výsledky, ktoré žiaci v škole dosiahli, sú aj výsledkom ich veľkej a samostatnej vlastnej práce.

A v tom spočíva najväčšia zásluha vašich učiteľov. Nielen to je

dôležité, aby si žiak odniesol zo školy základné vedomosti. Dôležité je predovšetkým to, aby ich vedel použiť, aby sa vedel postaviť pred novú úlohu a samostatne ju vyriešiť.

Ešte jednu vec treba pri dnešnej príležitosti zdôrazniť. Význam druhého ročníku matematickej olympiády spočíva najmä v tom, že zasiahol väčší počet študentov. Našou ctižiadostou musí byť, aby v najbližších rokoch mohli sme sa v 3. kole stretnúť nie s desiatkami a stovkami, ale s tisícmi výborných matematikov. Treba, aby sme si v tomto smere v plnej miere osvojili sovietsky vzor, aby sme sa ešte viac učili od sovietskych učiteľov, ktorí úspešne plnia úlohu: dosiahnuť, aby všetci žiaci ovládli základy matematiky.

Ďakujem ešte raz organizátorom MO, celému Ústrednému výboru, hlavne predsedovi MO, prof. akad. Novákovi a tajemníkovi MO, prof. Zelinkovi, Matematickému ústavu Československej akadémie vied, ďalej pracovníkom katedier na všetkých vysokých školách a všetkým učiteľom matematikom, ktorých žiaci sa uplatnili v MO.

Želám konečne veľa úspechov všetkým našim učiteľom matematiky v celej republike, aby čo najsôr aj oni dosiahli väčších úspechov ako doteraz. A účastníkom 3. kola matematickej olympiády želám veľa nadšenia do ďalšej práce a veľa — skromnosti.